

26. Борко Ю. Россия и Европейский Союз: ближние и дальние перспективы партнерства / Ю. Борко // Россия и Германия в Европе. - М., 1998. - С. 85.

27. Россия и Германия в Европе / [сост. Б. Орлов, Х. Тиммерман]. - М. : Памятники политической мысли, 1998. - С. 209.

28. Белов В. Российско-германское сотрудничество в научно-технической сфере / В. Белов [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://ieras1.socionet.ru/files/Belov.doc>.

29. Там само.

30. Майер К. После 11 сентября: новые германо-российские отношения? / К. Майер, Х. Тиммерман // Российские стратегические исследования [под ред. Фетуни]. - М. : Логос, 2002. - С. 168.

31. Там само. - С. 174-175.

32. Путин В. Заявление для прессы и ответы на вопросы журналистов по итогам российско-германских межгосударственных консультаций 10 апреля 2001 г. [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://www.grasshopperonline.e.appears/2001/04/28516/shtml>.

33. Петербургский диалог // Цайтунг.ру - № 118 (398). - 2003 [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://ieras1.socionet.ru/files/Belov.doc>.

34. Россия и Германия: лейтмотив сотрудничества // Россия в глобальной политике. - 2004. - № 4. - июль-август. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://www.globalaffairs.ru/nambers/9/2915.html>.

35. Российско-германские отношения [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://www.tyumen-region.ru/foreign-economic/cooperation/foreign/cooper>.

36. Концепция государственной политики Российской Федерации в области международного научно-технического сотрудничества (2000-2005 гг.) [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://www.minstp.ru/011.htm>.

37. Внешнеторговый оборот РФ и ФРГ [Электронный ресурс]. - Режим доступа : http://www.rfhwb/de/Statistik/stat_dok_ru.htm.

S. Shylova

THE RUSSIAN-GERMAN SCIENTIFIC AND TECHNICAL ATTITUDES IN 90 YEARS XX OF CENTURY – 2005 YEAR

In article consider the development scientific and technic attitudes of the Russian Federation and Federal Republic of Germany during the in hand period. Same aspects of the innovation processes, State and private of activity in scientific and technic attitudes, to the decision of an actual scientific problem.

Key words: Russia, Germany, the Russian-German attitudes, scientific and technical attitudes, innovation processes.

© С. Шилова

Надійшла до редакції 08.04.2010

УДК 94 (477):354.31

ЕКОНОМІЧНА ЗЛОЧИННІСТЬ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

ЄВГЕН ЗОЗУЛЯ,

кандидат історичних наук, доцент Донецького юридичного інституту
Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка

У статті проаналізовано причини виникнення, стан, тенденції еволюції економічної злочинності та її вплив на розвиток інституційних перетворень в економіці й соціально-політичній сфері України. Розкриті особливості найбільш небезпечних економічних кримінальних діянь на сучасному етапі державотворення, їх зв'язок із організованою злочинністю й корупцією, сформульовано висновки щодо необхідності вживання комплексних, науково обґрунтованих і зорієнтованих на сучасність заходів протидії цьому виду злочинності.

Ключові слова: економічна злочинність, організована злочинність, корупція, мінімізація економіки, прояви економічної злочинності, антикорупційне законодавство, протидія злочинності.

Постановка проблеми. За всього різноманіття способів протиправної поведінки у сфері економіки саме організована злочинна діяльність здатна завда-

ти нищівного удару по базису держави, звести нанівець результати всіх зусиль, спрямовуваних суспільством та інститутами влади на остаточний вихід із системної

№ 2 (102) березень-квітень 2010 р.

кризи, у якій перебуває економіка України. Небезпечно також і те, що проникнення криміналу в економіку руйнує надії та очікування населення щодо сильної та соціально орієнтованої держави.

Ураховуючи небезпечність організованої злочинності для України на сучасному етапі її розвитку, а також рівень науково-теоретичної розробленості всіх аспектів цієї проблеми та потреб практики, науковий аналіз сучасного стану економічної злочинності є надзвичайно актуальним і заслуговує на більш серйозну увагу з боку українських науковців.

Огляд і аналіз літературних джерел, у яких початково досліджено проблему. Проблему впливу економічної злочинності на розвиток інституційних перетворень в економіці та соціально-політичній сфері України висвітлено в багатьох розвідках. Серед них роботи В. Є. Корж [1-2], С. М. Кряковцева [3], Б. Кузьменко [4-5], С. Й. Кравчука [6], А. Бойко [7], В. Т. Білоуса [8], дисертаційні дослідження В. В. Коваленка [9], В. В. Пивоварова [10], М. Б. Бучко [11] та ін. Однак проблема впливу економічної злочинності на розвиток державотворчих процесів в Україні потребує подальшого детального дослідження з визначенням наявних тенденцій.

У зв'язку із цим **метою** статті слід вважати аналіз особливостей і тенденцій розвитку економічної злочинності та її впливу на розвиток інституційних перетворень в економіці й соціально-політичній сфері України.

Виклад основного матеріалу. Розпочинаючи безпосереднє висвітлення проблеми, зазначимо, що генезис сучасної організованої злочинності неможливий без звернення до періоду виникнення тінювого сектора в СРСР, коли ослаблена держава втратила контроль у легальній економіці. У той період більшість керівників підприємств і значна частина представників середньої управлінської ланки зайнялися тінювим виробництвом. Його обсяги, за експертними даними, в 1990-1991 рр. перевищували 10 % ВВП, а до 1996 р. досягли 46 % ВВП. Нелегальною працею на теренах колишнього СРСР було зайнято 60 млн осіб [12].

Слід звернути увагу на те, що вже на початковому етапі побудови капіталізму в Україні виявилися глибокі зв'язки економічної злочинності з організованими злочинними угрупованнями, під контролем яких перебувала значна кількість підприємств і банківських установ. Це був період відчутного сприяння розвитку вітчизняної організованої злочинності, зумовленого тим, що влада панічно боялася бути звинуваченою в дотриманні тоталітарних традицій і до мінімуму зменшила свою присутність в економіці. До "верхів" влади і керівних важелів в економіці наблизилися люди, що мали особистий корисливий інтерес. Учораšní "тінювики", які накопичили й "відмили" значні фінансові ресурси, отримані, поміж іншим, і від бандитизму, рекету, вдалися до роздержавлення власності. У нормальному функціонуванні правоохоронної системи й правосуддя не були зацікавлені високостатусні клани, які першими поспіхом долучилися до розподілу власності, стали ідеологами приватизації і здійснили її найбільш ганебними засобами.

Однією з причин такої ситуації стало недосконале законодавство. Аналіз підсумків приватизації в Україні дозволяє дійти безперечного висновку, що більшість приватизаційних операцій було проведено з грубим порушенням чинного законодавства. Зокрема, справжня ціна об'єктів не визначалася, а була віддана на розсуд тих, хто особисто був зацікавлений у її заниженні.

За даними Державного комітету статистики, з 1992 року форму власності в Україні змінили майже 90,5 тис. підприємств, тобто відбувся досить масштабний процес приватизації. Було приватизовано 85 % основних фондів підприємств. Це один із найвищих показників з-поміж країн СНД. Наприклад, у промисловості лише 10 % підприємств залишилося в державній власності. На цей час недержавний сектор переважає в усіх сферах економічної діяльності. Частка приватного сектора становить у середньому 60 %: від 40 % у виробництві електроенергії до 98-99 % у хімічній і легкій промисловості [13].

Від приватизації такої величезної кількості підприємств бюджет країни отримав лише близько 40 млрд грн. На думку експертів, реальна їх вартість у десятки, а то й у сотні разів є вищою. Характерною особливістю вітчизняної приватизації стало те, що саме в період інституційних перетворень в економіці та соціально-політичній сфері в умовах безконтрольності й безкарності з боку чиновників, які розпоряджалися національним надбанням і безпосередньо брали участь у його розграбуванні, сформувалася й зміцніла так звана "білокомірцева" злочинність. Махінації з акціонуванням, приватизацією, передачею в довгострокову оренду, умисне знецінення власності заклали справжнє міне поле під усю економічну структуру новонародженої української держави. У цей період сформувалося поняття "відкат" і клас корумпованих управлінців, які досить уміло розподілилися в усіх сферах життєзабезпечення суспільства і держави. Вони й донині забезпечують один одному взаємну підтримку і кругову поруку. Це одна з причин тих труднощів, які й сьогодні не дозволяють правоохоронним структурам вести ефективний наступ у боротьбі із цим видом економічної злочинності.

Дослідження, проведені вітчизняними науковцями, а також оцінки закордонних експертів дають підстави для висновку, що приватизація стала визначальним генератором криміналізації економіки в Україні, яка широко відчинила ворота організованій економічній злочинності та корупції.

У період становлення України як незалежної держави в демократичних політичних колах панувала думка, що тінюва економіка є породженням деформацій радянської системи, а з упродовженням приватної власності зростатиме інтерес до легальної діяльності. Більш реалістичний погляд висловили вітчизняні кримінологи. Аналіз процесів, які відбуваються в економіці, свідчить про поступовий розвиток негативних тенденцій. Діапазон кримінальних видів діяльності розширився від банального розкрадання державного майна до великомасштабних афер і встановлення контролю за цілими галузями вітчизняної економіки.

Властиве багатьом країнам колишнього СРСР посилення тінізації соціально-економічних процесів об'єктивно перетворилося на одну з найреальніших загроз українській державності. В Україні, як і на території її партнерів по Співдружності, криміналітет дедалі ширше використовує міжнародні тінюві та "рейдерські" схеми одержання значних матеріальних ресурсів, надприбутків та легалізації доходів.

Експерти відзначають, що головним плацдармом, на якому й сьогодні розгортаються кримінальні баталії, є економіка. Масштаби злочинності у сфері економіки за роки незалежності сягнули такого рівня, що вона стала визначати характер і напрям реформ не тільки у сфері економіки, а й у системі державного будівництва та правоохоронної діяльності. Так, наприклад, за

даними Міністерства економіки, обсяг тіншового обігу за 2007 рік обчислювався в 180 млрд грн. Рівень тінізації становить 26 %. Вісімдесят відсотків товарів широкого вжитку надходять до України за тіншовими схемами контрабандним шляхом. За незалежними експертними оцінками, близько 90 % приватизованих підприємств працюють під контролем кримінально-олігархічних кланів, а тіннова економіка становить 50-60 %. Таким чином, ситуація зі злочинністю в Україні має яскраво виражене економічне підґрунтя. На відміну від країн із розвинутою демократичною структурою та політичною стабільністю, економічна організована злочинність у нашій країні зосереджена переважно у сфері господарської діяльності та управління нею [14].

За цих умов правоохоронні органи значно активізували свої зусилля в боротьбі з економічною злочинністю і, щонайперше, з її організованими формами. Так, наприклад, упродовж 2008 року, за даними Генеральної прокуратури України, правоохоронними органами держави викрито 406 організованих груп і злочинних угруповань, до складу яких входило понад півтори тисячі осіб, що вчинили понад 4,2 тис. злочинів. До суду направлено 420 кримінальних справ про злочини, вчинені у складі злочинних угруповань, із них 19 - із корумпованими зв'язками, 23 - із міжнародними [15]. Необхідно зазначити, що, за даними Генеральної прокуратури України, у 2008 році вперше майже 40 % (або 157) знешкоджених організованих груп мали економічну спрямованість [15, с. 23].

Нарівні із цим, негативним наслідком такого розмаху економічної злочинності в сучасній Україні стало те, що в результаті втягнення населення в кримінальний бізнес у певній частині суспільства сформувався аномальний світогляд, сенсом якого є переконання, що нібито встановлений злочинними угрупованнями порядок і є єдиним можливим способом ведення сучасного бізнесу.

Усвідомлюючи критичність ситуації, усе ж відзначаємо, що за наявності організованої злочинності Україна не лідер і не виняток. В останні десятиліття у світі загалом спостерігається швидке зростання рівня організованої злочинності. Від корисливих посягань страждають багато сильних держав із розвинутою економікою. Тому, звертаючи увагу на зростання організованої злочинності в Україні, необхідно враховувати загальну світову тенденцію й умови, що сприяли інтеграції вітчизняної організованої злочинності в міжнародне кримінальне середовище. Попри те, що за 10 місяців 2009 року органами внутрішніх справ нашої країни було розкрито 224187 злочинів загальнокримінальної спрямованості [16], кримінал зберігає можливість контролювати значні сектори економіки, паливно-енергетичний комплекс, значущі бюджетні активи й експортні операції.

З усього різноманіття традиційних і нових проявів економічної злочинності найвідчутніше, масштабно й усеpronикливо розвивалася корупція. Зусилля, яких докладала держава в різні роки (пригадаємо, передусім, прийнятий саме з ініціативи МВС 5 жовтня 1995 року Закон України "Про боротьбу з корупцією", затверджену в 1997 році Національну програму боротьби з корупцією, Указ Президента України "Про концепцію боротьби з корупцією на 1998-2005 роки"), мали швидше декларативний ефект, ніж утілювали конкретні наміри держави подолати чиновницьке свавілля, оскільки паралельно відбувалися згадані перетворення в економіці.

Масштаби поширення корупції згодом перевищили поріг суспільного терпіння, становлячи реальну загрозу національній безпеці держави. За результатами дослідження "Барометр глобальної корупції - 2009", звіт за яким оприлюднено правозахисною організацією *Transparency International*, Україну в 2009 році визнано найкорумпованішою з-поміж "нових незалежних країн" та інших країн, включених до переліку [17].

У сучасних умовах прикладом активізації реальної боротьби в означеному напрямі став пакет антикорупційних законів "Про принципи запобігання і протидії корупції", "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо відповідальності за корупційні правопорушення" і "Про відповідальність юридичних осіб за здійснення корупційних правопорушень", який було прийнято Верховною Радою 11 червня 2009 року. Нове антикорупційне законодавство вдосконалює механізм правового регулювання кримінальної та адміністративної відповідальності за корупційні правопорушення. Можна сподіватись, що з його впровадженням в Україні буде зроблено серйозний крок у напрямку зниження рівня корупційності влади.

Позитивним моментом стало те, що в 2009 році протидія кримінально караній корупції посилилася. Майже на третину більше службовців, які займають відповідальне становище, було притягнуто до відповідальності за корупційні діяння. За минулий рік за фактом давання хабара було порушено понад 40 кримінальних справ, 28 із них передано до суду. Стосовно 11 суддів, підозрюваних у хабарництві, було винесено обвинувачувальні вироби [18].

Позитив ще й у тому, що у створення антикорупційної стратегії активно включився новообраний Президент України В. Ф. Янукович. Свідченням цього слід вважати Указ Президента України від 26 лютого 2010 року "Про Утворення Національного антикорупційного комітету", який має на меті кардинальне поліпшення ситуації у сфері боротьби з корупцією в Україні, забезпечення узгодженості дій правоохоронних органів у цій сфері, здійснення реальних кроків для відновлення довіри громадян до влади, суттєвого поліпшення інвестиційного клімату, зміцнення партнерських відносин із міжнародним співтовариством, неухильного дотримання конституційних прав і свобод людини в інтересах утвердження законності й правопорядку.

У лексику періоду становлення в Україні ринкової економіки увійшло також поняття "рейдерство", що досить швидко перетворилося на вкрай актуальну й масштабну проблему для України, оскільки тісно пов'язане з діяльністю корумпованих посадовців із держструктур, а нерідко спирається й на інтереси міжнародних кримінальних інвесторів. Підтвердженням того слугують як спроби, так і факти встановлення контролю кримінальних структур над ринком "Озерка" в Дніпропетровську, об'єктами рекреаційних зон Криму, окремими стратегічними для держави підприємствами (скажімо, обласними енергетичними компаніями).

Рейдерство - це новий високоприбутковий злочинний бізнес. За оцінками експертів, в Україні діють до 50 професійних рейдерських груп. У річному вимірі рейдерство забирає від 2 до 3 мільярдів доларів. Спробою держави протистояти цьому небезпечному прояву сучасної економічної злочинності стало прийняття Верховною Радою у вересні 2008 року Закону "Про акціонерні товариства". За задумом, він мав унеможливити рейдерство. Однак експерти вважають, що

його ефективність надто перебільшено. Прикладом поки що відстороненої реакції держави на такі прояви економічної злочинності є те, що, наприклад, у 2007 році, за даними Генеральної прокуратури України, вона контролювала розслідування лише 11 кримінальних справ із протидії рейдерству, а саме: незаконному захопленню нерухомості, земельних ділянок та інших об'єктів. Неважко здогадатися: це надто резонансні справи, які просто не можна залишати поза увагою.

Судова практика свідчить, що тенденція до розповсюдження рейдерства зростає. У 2008 році на розгляді в Судовій палаті Верховного Суду України перебувало близько 4,5 тис. справ за спробами рейдерського захвату [19]. На думку експертів, до поля зору правоохоронців не потрапляє й десятої частини здійснюваних атак. Рекет і рейдерство в сучасній Україні позбавляють ініціативи тих, хто намагається відродити вітчизняне підприємництво.

Серед найбільш небезпечних економічних кримінальних діянь, які набули розвитку в державі, слід відзначити злочини у фінансово-кредитній сфері. Через банки та інші кредитні організації "відмиваються" колосальні кошти, отримані злочинним шляхом, через них же відкриваються можливості розкрадання бюджетних коштів за допомогою різних махінацій, як-от: махінації з фальшивими авізо; неповернення кредитів; розкрадання бюджетних коштів через проблемні банки; незаконне обгортівкування; незаконне відшкодування ПДВ; виведення валютних активів за кордон тощо. Виручка зазвичай іде на фінансування злочинності. За даними аналітиків Міжнародного валютного фонду за 2000 рік, відмивання коштів у світі досягає 5 % загального внутрішнього продукту або 1,5 трлн доларів. В Україні ця сума становить до 5 млрд грн щорічно [20].

Другою за наповненням фінансовими потоками сферою бізнесу є сфера страхування, тому вона використовується для легалізації кримінальних доходів. Тут "обживають" територію фіктивні страхові фірми, які для надання легального вигляду своїй діяльності використовують організації, що через особливості українського законодавства перебувають поза увагою фіскальних та інших наглядових і контролюючих органів, - некомерційні підприємства, благодійні фонди та ін.

Злочинні угруповання звернули увагу на інвестиційний ринок України й результативно його освоїли в усіх регіонах держави, там, де під обіцянки, але на умовах передплати населенню пропонувалися ті або інші матеріальні блага. Особливого успіху вони досягли на ринку пайового житлового будівництва, залишивши без грошей, квартир і надій тисячі ошуканих приватних інвесторів. Однією з таких найрезонансніших справ стала афера "Еліта-Центру", яку правоохоронні органи викрили в Києві 2006 року. За даними МВС, її жертвами стали 1760 інвесторів, що вклали гроші в нібито споруджуване житло. Сума вкрадених коштів склала понад 100 млн доларів.

Упровадження ринкових відносин в Україні, недосконалість правового регулювання господарської діяльності, відсутність належного митного та пропускового режимів через державний кордон України, корумпованість окремих службовців Державної митної служби, Державної прикордонної служби, Міністерства внутрішніх справ та Служби безпеки України є чинниками, що призвели до стрімкого, порівняно з радянською добою, зростання контрабанди. Особливо

це відзначається останніми роками. Так, за статистичними даними МВС України, у 2005 р. органами внутрішніх справ виявлено 1089 фактів незаконного вивезення товарів на загальну суму 164,9 млн грн. За матеріалами ОВС України було порушено 160 кримінальних справ, пов'язаних із незаконним переміщенням товарів, 75 із яких за контрабанду. У 2007 р. виявлено вже 3200 правопорушень, пов'язаних із увезенням до України товарів на суму понад 55 млн грн [21].

Якщо ще два десятиліття тому традиційним предметом контрабанди були здебільшого споживчі товари, що ввозилися до України, то на цей час переважають операції з незаконного вивезення з України валюти, коштовностей, антикваріату, зброї, військової техніки, кольорових і рідкоземельних матеріалів, нафти і нафтопродуктів, газу, вугілля, прокату, лісу, незаконних мігрантів для подальшого їх продажу в рабство. До України разом зі споживчими товарами ввозять наркотики, зброю, готову лікарську продукцію й сировину для фармацевтики. Крім того, що контрабанда спричиняє втрату державою доходів, її небезпечність підвищується тим, що предмети контрабанди безпосередньо впливають на життя й соціально-економічне становище населення.

Ще одним новим напрямком діяльності правоохоронних органів у боротьбі зі злочинністю в сучасну добу розвитку української державності стала боротьба з комп'ютерною злочинністю, доволі новим для нас явищем, що виникло із упровадженням в економіку сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій. Як наслідок, в Україні активно поширюються такі протиправні діяння, як підроблення та шахрайське використання платіжних карток, шахрайство із застосуванням комп'ютерної техніки, також і через мережу Інтернет, несанкціоноване втручання в роботу телекомунікаційних систем. Контрафакт - ще один напрям організованої злочинної діяльності, що завдає збитків економіці, правовласникам та іміджу України як ненадійному партнерові в боротьбі із поширенням фальсифікованої продукції.

Висновки

Аналіз вищевикладеного матеріалу дає підстави для певних висновків.

По перше, реформування економічних і соціально-політичних відносин упродовж усього періоду становлення України відбувається на тлі постійного зростання тінювого економічного сектора, нелегальної та кримінальної економічної діяльності, корупції.

По-друге, сучасні кризові умови створили надзвичайно сприятливе середовище для активізації кримінально-тінювої діяльності. Організована злочинність формує не тільки "паралельну" економіку, а й відповідні владні кримінальні структури, які все більше загрожують існуванню держави як такої. Аналіз кримінального законодавства та сучасного стану діяльності правоохоронних органів свідчить як про відсутність у державі ефективних, науково обґрунтованих програм впливу на тенденції розвитку криміногенної ситуації, так і про необхідність пошуку нових форм, засобів і методів протидії злочинності, зменшення її суспільної небезпечності, а головне - реального захисту прав і свобод громадян. А тому сьогодні необхідне вживання комплексних, науково обґрунтованих і зорієнтованих на сучасність заходів протидії злочинності. При цьому комплексність слід розуміти не лише як об'єднання (уз-

годження) зусиль гілок влади, міністерств і відомств, а й визначення місця та можливостей, розмежування функцій та відповідальності кожного державного органу за виконання поставлених завдань.

По-третє, подальші завдання стосовно зменшення нелегального сектора економіки повинні бути передусім пов'язані з витісненням криміналітету з найприбутковіших галузей господарства, зокрема транспорту, сфери використання надр, спиртогорілчаної промисловості, з обмеженням можливостей фінансово-кредитної та банківської систем щодо легалізації "брудних" грошей, боротьбою з масштабними шахрайствами в розрахунках за зовнішньоекономічними контрактами.

Зрештою, саме політична воля керівництва держави в послідовній реалізації заявленого курсу на боротьбу з корупцією й організованою злочинністю є головною умовою ефективності діяльності всіх органів влади на шляху розбудови України як демократичної, соціальної, правової держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Корж В. Є. Є в Україні мафія. Кримінологічна характеристика економічної злочинності, мафії, корупції, організованого злочинного спільництва / В. Є. Корж // Юридичний вісник України. - 1999. - № 35. - С. 3-9.
2. Корж В. Проблеми профілактики організованої злочинної діяльності у сфері економіки / В. Корж // Академія правових наук України. Вісник : зб. наук. пр. - Х., 1997. - Вип. 4 (11). - С. 193-196.
3. Кряковцев С. М. Понятіе и структура организованной преступности в сфере экономики / С. М. Кряковцев // Вісник Луганського ін-ту внутр. справ МВС України. -1998. - Вип. 1. - С. 191-198.
4. Кузьменко Б. Політологічний і кримінологічний аналіз корупції, тіньової економіки і організованої злочинності у пострадянській Україні / Б. Кузьменко // Право України. - 1998. - № 6. - С. 103-105.
5. Кузьменко Б. Корупція та економічна злочинність у сучасній Україні: вплив на національну безпеку держави / Б. Кузьменко // Право України - № 7. - 1997. - С. 12 - 14.
6. Кравчук С. Й. Економічна злочинність в Україні / С. Й. Кравчук. - К. : Кондор, 2009. - 282 с.
7. Бойко А. Організована економічна злочинність у період переходу України до ринкової економіки / А. Бойко // Вісник Львів. ун-ту. Серія юридична. - 2008. - Вип. 46. - С. 169-177.
8. Білоус В. Т. Координація боротьби з економічною злочинністю : [монографія] / В. Т. Білоус. - Ірпінь : Академія державної податкової служби України, 2002. - 449 с.
9. Коваленко В. В. Організація профілактики економічної злочинності в Україні : дис... докт. юрид. наук : 12.00.07 / В. В. Коваленко. - Х., 2004. - 398 с.
10. Пивоваров В. В. Податкова і кредитно-фінансова злочинність: кримінологічна характеристика та попередження : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 "Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право" / В. В. Пивоваров. - Х., 2003. - 20 с.
11. Бучко М. Б. Сучасна корислива економічна злочинність та заходи її попередження : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 "Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право" / М. Б. Бучко. -Х., 2002. - 19 с.
12. Куликов А. С. Экономическая преступность в России: состояние, тенденции, прогнозы / А. С. Куликов // Право и безопасность. - 2009. - № 1. - С. 79-83.
13. Кулик В. Приватизація життя по-українськи / В. Кулик // Український журнал. - 2008. - № 7. - С. 24.
14. Кальман О. Що протиставити злочинності? / О. Кальман / Дзеркало тижня. - 2009. - № 8 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.dt.ua/1000/1050/65593>.
15. Про стан законності в державі за 2008 рік : Інформація Генеральної прокуратури України до Верховної Ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.gp.gov.ua.
16. Аналіз результатів боротьби зі злочинністю за 10 місяців 2009 року. Міжвідомчий НДЦ при РНБО України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.rainbow.gov.ua/files/2009/1120law1.pdf.
17. Україну визнано найбільш корумпованою країною світу : Інформація ІАЦ Publicity [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.publicity.kiev.ua.
18. Підсумки роботи прокуратури за 2009 рік // Правовий тиждень. - 2010. - № 5 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.legalweekly.com.ua/article/.
19. Шляхи подолання рейдерства // Правовий тиждень. - 2008. - № 39 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.legalweekly.com.ua.
20. Київцев О. Україна в контексті відмивання коштів / О. Київцев // Юридичний журнал. - 2004. - № 7 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.justinian.com.ua/.
21. Погорецький М. А. Підвищення ефективності боротьби з сучасною контрабандою / М. А. Погорецький // Південноукраїнський правничий часопис. - 2009. - № 1. - С. 18.

Y. Zozulia

ECONOMIC CRIME ON THE PRESENT STAGE OF STATE DEVELOPMENT IN UKRAINE

The article analyzes the formation causes, status and evolution trends of economic crime and its impact on the development of institutional changes in the economical and social, political sphere in Ukraine. It is opened peculiarities of the most dangerous economic criminal activities at the present stage of state building and their connection with organized crime and corruption, it is formulated conclusions concerning necessity of taking complex, scientifically based and contemporary measures oriented against this type of crime.

Key words: economic crime, organized crime, corruption, shadow economy, economic crime demonstrations, anti-corruption legislation, crime resistance.

© Є. Зозуля
Надійшла до редакції 23.03.2010

№ 2 (102) березень-квітень 2010 р.